

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС: протокол №11/ 25.04.2024

Приета от КС: протокол №7/ 11.04.2024

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(Доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ЕКОЛОГИЧНА ПОЛИТИКА И ЗАКОНОДАТЕЛСТВО”;

ЗА СПЕЦ: „Екоикономика“; ОКС „магистър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ или 6 за ДНДО и СПН;

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ или 12 за ДНДО и СПН;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 38 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:	
Т. ч.	
● ЛЕКЦИИ	23
● УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	15
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	202

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Теодорина Турлакова)

2.
(гл. ас. д-р Живка Матеева)

3.
(гл. ас. д-р Павлина Иванова)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Основната цел на учебната дисциплина “Екологична политика и законодателство” е да разкрие и обясни законовата, административната и научноизследователската същност на екологичната политика и заедно с това да обоснове спецификата на при нейното планиране, оценяване, организиране и координиране на определена територия и във взаимодействието ѝ с други ключови политики, в частност и с Общата селскостопанска политика на ЕС.

Учебната дисциплина “Екологична политика и законодателство” дава основни познания относно законодателството в областта на околната среда, като акцентът е поставен върху правната регламентация на обществените отношения във връзка с опазването на околната среда; управлението на околната среда на централно и местно равнище, общотеоретични проблеми свързани с околната среда и юридическа отговорност за нарушаване на околната среда.

Обучението по дисциплината е насочено към задълбочено усвояване на:

- основни екологични понятия, екологични практики, видове екологични политики;
- подходите (включително агроекологичния подход), стратегиите, програмите (по-задълбочено Оперативна програма «Околна среда») и мерките за опазване на околната среда в Европейския съюз и в България;
- институционалната система на управление на околната среда в България;
- разширяване знанията на студентите със законодателството в областта на околната среда;
- методическите изисквания за съставянето на Общинска програма за опазване на околната среда, за управление на твърдите битови отпадъци и др.;
- практическото прилагане на придобитите от студентите знания и умения.

След успешно завършване на обучението по дисциплината, студентите получават познания относно ролята на правото в решаване на национални и световни екологични проблеми, използват се способността за посредничество между отделните езици и носители за подобряване на информираността за прилаганите юридически практики в екологичните политики на отделни страни, предполага разработване на тематични разработки като по този път се повишава езиковата компетентност на студентите.

В процеса на обучение по дисциплината се усвояват основните екологични понятия, методите за оценка и анализ на степента на замърсяване на околната среда във връзка с прилагане на установените допустими норми степен, надгражда се способността на студентите за използване на математически начини на мислене и представяне (формули, модели, концепции, графики и диаграми) и се повишава математическата им компетентност.

Дисциплината допринася за подобряване информираността на студентите относно устойчиво развитие и управление на околната среда, юридическа отговорност за нарушаване на екологичното законодателство, както и правното регулиране на опазването на околната среда в нейната цялост, с което повишава знанията, уменията и компетенциите в областта на културната осведоменост и изява.

В учебната програма по дисциплината е използван подход на интегриране на познания от различни научни направления, включително Околна среда, Екология, Екологично право.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
Тема първа: ВЪЗНИКВАНЕ И ТЕОРИИ ЗА ЕКОЛОГИЧНАТА ПОЛИТИКА	
1.	Същност на екологичната политика. Възгледи и теории за политиките по опазване на околната среда.
2.	Правни основания на екологичната политика в рамките на ЕС
3.	Възникване на екологични политики и ролята на европейските и международни институции - Организацията на обединените нации (ООН), Световната търговска организация (СТО) и други. Действия и задължения на страните според Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата Принципи и механизми на протокола от Киото към Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата и тяхното актуално състояние.
4.	Екологична политика на ЕС, Германия, САЩ, Япония и др. - принципи, цели, регионални модели и управленски практики, стратегическо и оперативно планиране, регионални модели.
Тема втора: ПОДХОДИ И ИНСТРУМЕНТИ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ПОЛИТИКА	
1.	Хоризонтално и вертикално законодателство- екологични проблеми и области на приложение. Регулативно-контролен и информативен подход и приложимите им инструменти
2.	Система от мерки, договори и споразумения в областта на екологичната политика на ЕС. Единен европейски акт (ЕЕА), Договор от Маастрихт, Договор от Лисабон, Парижко споразумение и други- основни проблеми и мерки за разрешаване.
3.	Програми и стратегии на ЕС по опазване на околната среда като основни инструменти на екологичната политика.
Тема трета: СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В БЪЛГАРИЯ	
1.	Организационна структура и стандарти (ISO 14 001). Същност и цели на нормативния (законов) и административния (управленски) подход при опазване на околната среда в България. "Бялата книга" и реализиране на националната нормативна система.
1.	Национална и регионална структура на екологичния мониторинг в България. МОСВ и РИОСВ - цели, функции и управленски политики.
2.	Видове програми за опазване на околната среда в България. Управление качеството на атмосферния въздух (УКАВ), Управление на твърдите битови отпадъци (УТБО) и др.
3.	Същност, цели и управление на екологичните фондове и програми на ЕС. Влияние върху развитието и териториалната организация на екологичната инфраструктура в България.
4.	Основни нормативни изисквания по разработването и реализирането на проекти за управление и опазване на околната среда, финансирани от ЕС.
Тема четвърта: ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“	
1.	Основни приоритети и цели на програмата. Развитие в първи (2007-2013) и втори програмен период (2014-2020).
2.	Инвестиционни приоритети и оси- опазване на околната среда, води и климат, сектор „отпадъци“, опазване на почвите и др.
3.	Бенефициенти, интегриран план за териториално въздействие.
Тема пета: АГРОЕКОЛОГИЧНИЯТ ПОДХОД В КОНТЕКСТА НА ЕКОЛОГИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕС	

1.	Исторически преглед на процесите в България свързани с екологичната политика в аграрния сектор.
2.	Интервенционна логика за плащането за екологизиране. Влияние на екологизирането на ОСП върху биоразнообразието, почвите и климата. Правна защита на земята(почвите) от замърсяване.
3.	Усложняване на ОСП в следствие на екологизирането. Преглед и анализ на изпълнението на настоящата ОСП и приложението на агроекологичните мерки. Кръстосано спазване и Натура 2000
Тема шеста : „ЗЕЛЕНАТА“ ЗАЕТОСТ В КОНТЕКСТА НА ЕКОЛОГИЧНАТА ПОЛИТИКА	
1.	Политика по създаване на заетост в „зелената“ икономика.
2.	„Зелени“ работни места – концепция, същност, потенциал.
3.	Публична подкрепа за „зелена“ заетост.
Тема седма: УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
1.	Правомощия на централните държавни органи по опазване на околната среда – НС, Президент, МС, областен управител.
2.	Правомощия на министерствата и ведомствата по опазване на околната среда.
3.	Правомощия на органите на местната администрация, на неправителствените екологични организации по опазването на околната среда.
Тема осма: ПРАВЕН РЕЖИМ НА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА (ОВОС)	
1.	Правна същност и обект на ОВОС.
2.	Етапи на процедурата по ОВОС.
Тема девета: ПРАВЕН РЕЖИМ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА (ЕО)	
1.	Правна същност и обекти на ЕО.
2.	Етапи на процедурата по ЕО.
Тема десета: ПРАВЕН РЕЖИМ НА ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА	
1.	Право на информация за състоянието на околната среда.
2.	Компетентни органи задължени да предоставят информация за околната среда.
3.	Отказ за предоставяне на информация – основания.
Тема единадесета:ЮРИДИЧЕСКА ОТГОВОРНОСТ ЗА НАРУШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	
1.	Принудителни административни мерки.
2.	Видове отговорност по опазването на околната среда.

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Курсов практически проект	1	32
1.2.	Решение на практическо задание	1	60
1.3.	Тест	1	30
Общо за семестриален контрол:		3	122
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	80
Общо за сесиен контрол:		1	80
Общо за всички форми на контрол:		4	202

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Бекярова, Н. Протоколът от Киото - надежда за общото ни бъдеще, сп. Военен журнал, 2006.
2. Наумова, Ст. Основни въпроси на екологичното право. второ прераб. и доп. изд. София: БАН-Институт за държавата и правото, 2012.
3. Наумова, Ст. Екологичната политика на ЕС и отражението ѝ в националното законодателство. Измерения на екологичната култура. Троян: Аля, 2012.
4. Наумова, Ст. Правни проблеми на опазване на околната среда в контекста на европейската екологична политика. Европейското бъдеще на България. Правни аспекти. София: УНСС, 2013.
5. Пенчев, Г. Екологично право. Обща част. София: Сиела, 2019.
6. Пенчев, Г. Екологично право. Специална част. София: Сиела, 2019.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Боева, Бистра и др. Промените във формите на международен бизнес в контекста на глобалните усилия за опазване на околната среда, Икономически и социални алтернативи 4. 2015. с. 5–20.
2. Божанов, С. Законодателна уредба в областта на околната среда. София: Агро Пъблишинг, 2006.
3. Дерменджиев, Ив., Д. Костов, Д. Хрусанов. Административно право на Р България. Обща част, София: Сиби, 2012.
4. Керемедчиев, Ив. Принудителни административни мерки в областта на законодателството по опазване на околната среда. Административно правосъдие, бр. 4, 2004, с. 42-52.
5. Костов, Д, Д. Хрусанов. Административен процес на Република България, София: Сиби, 2011.
6. Лазаров, К. Административно право, София: Феня, 2011.
7. Пенчев, Г. Правомощия на българските неправителствени екологични организации в областта на опазване на околната среда. Правна мисъл, бр. 3, 2000, с. 95-100.
8. Янева, М. Правната уредба на екологичните оценки като аспекти на превантивния контрол в опазването на околната среда. сп. Административно правосъдие, бр. 5, 2007, с. 20 – 42.